

**Силабус освітнього компоненту
«Цивілізації Сходу в добу середньовіччя»**

Галузь знань: усі галузі знань
Спеціальність: усі спеціальності
Освітньо-професійні програми: усі освітні програми
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Рік навчання: другий
Семестр: 3 -8

Структурний підрозділ	Кафедра всесвітньої історії
Викладач: 	ПІБ: Опря Ігор Анатолійович Посада: доцент кафедри всесвітньої історії Науковий ступінь: кандидат історичних наук Вчене звання: доцент E-mail: oprya.ihor@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра всесвітньої історії. Профайл викладача: http://kvi.kpnu.edu.ua/opria-ihor-anatoliiovych/ URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iy8SdNYAAAAJ URL: https://orcid.org/0000-0003-2847-2088
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=11053
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Денна, заочна.
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ <u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання КПНУ

	<p>ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в КПНУ імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти».</p> <p>URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view</p>
<p>Що будемо вивчати?</p>	<p>Буде досліджено етапи розвитку етносів, суспільств і держав в азійсько-африканському регіоні, які охоплюють період з III–IV ст. до середини XVII ст. Особлива увага буде приділена впливу природно-кліматичних та демографічних чинників на розвиток цих суспільств. Буде з'ясовано, як державний контроль і центральна влада впливали на економіку та зменшували роль приватного сектору. Курс спрямований на формування навичок аналізу подій, пошуку причинно-наслідкових зв'язків та розуміння історичних закономірностей. Завдяки цьому студенти зможуть краще розуміти причини нерівномірного розвитку регіонів, а також специфічні соціальні, економічні та політичні процеси, що мали місце в країнах Азії та Африки в середні віки. Буде досліджено ідеологічні концепції, релігії та роль видатних осіб у східних цивілізаціях. Розгляд таких тем дозволить сформувати цілісне розуміння середньовічної історії Сходу та його впливу на сучасні культурні та політичні процеси в цих регіонах.</p>
<p>Чому це треба вивчати?</p>	<p>Метою викладання освітнього компоненту є ознайомлення студентів із закономірностями та особливостями розвитку цивілізацій Сходу у добу середньовіччя, опануванні ними вміння аналізувати події, робити на їх основі висновки, шукати і знаходити причинно-наслідкові зв'язки в історичному процесі взагалі і в історичних явищах та подіях зокрема.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наблизити студентів до розуміння головних закономірностей розвитку східних цивілізацій; – з'ясувати причини та визначити конкретні прояви нерівномірності історичного розвитку; – в'яснити чинники, котрі сприяли утворенню, розквіту та занепаду країн і цивілізацій; – висвітлити прикметні риси економічного розвитку країн Азії та Африки у середні віки; – розкрити сутність соціального та політичного розвитку держав Азії та Африки у середні віки; – виявити закономірності і специфіку розвитку окремих країн Азії та Африки у середні віки; – в'яснити роль ідеологічних концепцій та релігій у розвитку окремих країн Сходу; – визначити роль особи в історичному процесі.
<p>Яких результатів можна досягнути?</p>	<p>Вміти пояснювати основні етапи розвитку середньовічних цивілізацій Сходу, від їх становлення до занепаду.</p> <p>Бути здатним аналізувати вплив релігійних та культурних традицій на політичні й соціальні структури східних держав.</p> <p>Оцінювати вплив культурних, наукових і технічних досягнень Сходу на розвиток світової цивілізації.</p> <p>Володіти навичками порівняльного аналізу між різними східними цивілізаціями та їх культурними надбаннями.</p> <p>Усвідомлювати сучасні виклики східних країн через призму їх середньовічної історії.</p>
<p>Як можна використати набуті знання та уміння?</p>	<p>Використовувати знання про культурні та політичні структури Середньовічного Сходу для розуміння сучасних регіональних конфліктів і відносин.</p>

	<p>Аналізувати взаємодію між різними цивілізаціями Сходу та їхній вплив на світову історію та культуру.</p> <p>Застосовувати знання в роботі з міжнародними організаціями або проектами, що стосуються країн Сходу.</p> <p>Використовувати порівняльний аналіз для вивчення східних і західних культурних цінностей.</p> <p>Пояснювати культурні традиції Сходу з огляду на їхній історичний розвиток.</p>
Зміст дисципліни	<p>Вступ до предмету. Загальний огляд розвитку середньовічних цивілізацій Сходу. Китай у добу середньовіччя. Політичний, соціальний та культурний розвиток Китаю. Становлення імператорських династій Тан і Сун. Роль Конфуціанства та буддизму. Японія у період середньовіччя. Розвиток японської культури, самурайських традицій та політичної системи. Епоха Хейан, становлення сьогунату та вплив Китаю. Індія у період середньовіччя. Релігійні та культурні зміни під час розквіту індуїзму та буддизму. Вплив мусульманських завойовників, формування держави Моголів. Монголія у період середньовіччя. Зростання монгольської імперії, її вплив на сусідні країни та роль у світовій історії. Великий Степ у XI – XV ст. Розвиток кочових культур, їхній вплив на сусідні цивілізації, утворення державних об'єднань. Іран на початку середньовіччя. Держава Сасанідів. Особливості соціального і політичного життя; зростання ролі зороастризму. Араби та Арабський халіфат. Поширення ісламу, об'єднання арабських племен та створення одного з найбільших імперій. Вплив ісламу на науку та культуру. Мусульманський Іран та Середня Азія. Ісламізація регіону, становлення держав Газневідів, Сельджуків. Турецька держава в епоху середньовіччя. Утворення Сельджуцького султанату, його культура та вплив на сусідні країни. Підготовка до розквіту Османської імперії. Африканські країни у період середньовіччя. Розквіт держав Гани, Малі, Сонгай.</p>
Методи навчання	<p>Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет-публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.</p>
Інформаційне забезпечення	<p>Основні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Д'ячков С. В. Історія середньовічного Сходу: підручник для студентів класичних університетів. Харків, 2022. 448 с. 2. Опря І. А. Історія країн Азії та Африки у середні віки: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2009. 44 с. 3. Порох Н. В. Історія країн Азії і Африки: навч. посібник. Полтава, 2024. 164 с. 4. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: курс лекцій. Київ, 1997. 464 с. 5. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: підручник. Київ, 2002. 736 с. 6. Bartlett R. The Making of Europe: Conquest, Colonization and Cultural Change, 950-1350. Princeton, 2021. 460 p.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	<p>Денна форма: лекції (20 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.).</p> <p>Заочна форма: лекції (8 год.), семінарські заняття (8 год.), самостійна робота (104 год.).</p>
Система оцінювання результатів навчання	<p>Оцінювання результатів навчання здійснюється за стобальною шкалою. Вона дає змогу з максимальною повнотою та об'єктивністю оцінити роботу студентів не лише під час</p>

семінарських занять, але й у процесі виконання ними самостійної роботи, підготовки до семінарських занять, контрольної роботи. Відповідно до вказаних особливостей, розподіл максимально можливих балів за виконання окремих видів робіт здійснено за наступною схемою:

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100
40 балів	40 балів	20 балів	балів

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до нижче вказаних критеріїв. Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях рівний 12.

По завершенню усіх семінарських занять, здійснюється підрахунок поточної рейтингової оцінки знань, умінь та навичок студентів. У запропонованій вище схемі розподілу балів ця оцінка є результатом поточного оцінювання і може становити максимум **40 балів**.

Підрахунок проводиться за наступною формулою:

$$R = (0,05 \times r + 0,4) \times 40$$

де r – середня оцінка навчальної діяльності студента на семінарських заняттях,

а R – рейтингова оцінка знань, умінь та навичок студентів на семінарських заняттях.

З вище наведеної формули видно, що за умови отримання студентом протягом семінарських занять середньої оцінки «12», його рейтингова оцінка на навчальних заняттях буде становити встановлений максимум – **40 балів**:

$$R = (0,05 \times 12 + 0,4) \times 40 = 40$$

Якщо ж середня оцінка менша за 12 балів, то, відповідно, меншою буде й оцінка за поточне оцінювання. За мінімальної середньої оцінки у 4 бали, рейтингова оцінка знань, умінь та навичок студентів на навчальних заняттях буде становити $R = (0,05 \times 4 + 0,4) \times 40 = 24$, тобто 60% від встановленого максимуму.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на заздалегідь запропоновані питання з навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота складається з двох питань, відповідь на кожне з яких оцінюється максимум у 20 балів. Відповідно максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 40 балів. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 24 балів, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

При оцінюванні відповіді на кожне питання застосовуються такі критерії:

19-20 балів – відповідь на питання повна, ґрунтовна, аргументована, студент досконало орієнтується в навчальному матеріалі, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни, вміє аналізувати різні концепції, робить аргументовані висновки, демонструє власне бачення проблеми й шляхів її розв'язання;

16-18 балів – відповідь на питання загалом вірна, студент орієнтується в навчальному матеріалі, втім у відповіді зустрічаються незначні помилки чи неточності;

12-15 балів – відповідь на питання часткова, неповна, втім студент демонструє обізнаність із загальними питаннями навчальної дисципліни та

	<p>виявляє окремі елементи самостійного мислення; 0-11 балів – відповідь уривчаста, логічно незв’язана, має грубі помилки, або ж відповідь відсутня взагалі.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання самостійної роботи (аналітичні завдання, співбесіда)</p> <p>Відповідь оцінюється у 19-20 балів, якщо: студент демонструє високий рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь повна, аргументована, логічна.</p> <p>Відповідь оцінюється у 16-18 балів, якщо: студент демонструє середній або вище середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, має прогалини в аргументації.</p> <p>Відповідь оцінюється у 12-15 балів, якщо: студент демонструє середній або нижче середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, та недостатньо аргументована, містить логічні помилки.</p> <p>Відповідь оцінюється у 0-11 балів, якщо: студент не може продемонструвати хоча б мінімальні знання з опрацьованого матеріалу, не може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь неповна, неаргументована, нелогічна, або відсутня взагалі.</p>															
<p>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях</p>	<p>Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:</p> <table border="1" data-bbox="619 1010 1495 2069"> <thead> <tr> <th data-bbox="619 1010 778 1133">Рівні навчальних досягнень</th> <th data-bbox="778 1010 852 1133">бали</th> <th data-bbox="852 1010 1495 1133">Критерії оцінювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="619 1133 778 1688" rowspan="3">Початковий (понятійний)</td> <td data-bbox="778 1133 852 1290">1</td> <td data-bbox="852 1133 1495 1290">Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв’язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="778 1290 852 1469">2</td> <td data-bbox="852 1290 1495 1469">Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="778 1469 852 1688">3</td> <td data-bbox="852 1469 1495 1688">Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="619 1688 778 2069" rowspan="2">Середній (репродуктивний)</td> <td data-bbox="778 1688 852 1906">4</td> <td data-bbox="852 1688 1495 1906">Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="778 1906 852 2069">5</td> <td data-bbox="852 1906 1495 2069">Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину</td> </tr> </tbody> </table>	Рівні навчальних досягнень	бали	Критерії оцінювання	Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв’язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.	Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину
Рівні навчальних досягнень	бали	Критерії оцінювання														
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв’язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.														
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.														
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.														
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.														
	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину														

			навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	Достатній (алгорит- мічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
8		Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	
9		Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	
	Високий (творчо- професій- ний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

		12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, співбесіда, модульна контрольна робота.		
Підсумковий контроль	Залік.		
Локація	URL: https://kpmu.edu.ua/rozklad-zaniat/		